

נישואין [?] איחוד מחדש

מדוע אלוקים בורא את אדם וחווה מחוברים ולאחר מכן מפריד ביניהם?
בנישואין נפגשים שני חצאי נשמה שממלאים ומשלימים את תפקידם
יחד.

"אני מאומצת?"

"שיהיה לך יום טוב", זהו איחול שנאמר בשפות רבות ומקובל מאוד בין בני אדם, ואולי המקור לאיחול הזה נמצא בפרשתנו.

היום אנו מתחילים לקרוא את התורה מחדש. בפרק הראשון של חומש בראשית מסופר על ששת ימי בראשית, מיד ביום הראשון של הבריאה נאמר: "וירא אלקים את האור כי טוב". כבר ביום הראשון נאמר "כי טוב", ביום השלישי נאמר פעמיים "כי טוב", וגם בימים שלאחרי זה נאמר "כי טוב". ביום שישי נאמר "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד". בשבוע הראשון הכול טוב.

הפעם הראשונה שנאמר "לא טוב" זה בפרק ב: "ויאמר ה' אלקים לא טוב היות האדם לבדו" (ב, יח). הפעם הראשונה שמהו לא טוב בבריאה זוהי ה'בדידות' [?] "לא טוב היות האדם לבדו".

בדידות יכולה לקרות לא רק אצל אדם שאין לו עם מי לדבר, בדידות יכולה לקרות גם בחברת בני אדם. אני רוצה לחלוק איתכם סיפור שהתפרסם לאחרונה על אישה שגדלה בפולין בשנות החמישים הראשונות, ויום אחד, בגיל שש עשרה, בת דודה שלה גילתה לה שהיא מאומצת.

היא חזרה הביתה ושאלה את אמא שלה אם זה נכון. האמא נדה בראשה ולא הוסיפה מילה. הבת קיבלה כזה שוק שהיא ברחתה מהבית. כשהיא חזרה הביתה חודש מאוחר יותר לא דיברו על הנושא בבית.

בשנת 1957 היא פגשה את בחיר ליבה והם החליטו להתחתן. כדי להירשם לנישואין היא הייתה צריכה תעודת לידה, והיא ביקשה מאמא שלה את המסמך אבל האמא סיפרה לה שהיא לקחה אותה מבית יתומים כשהיא הייתה בת ארבע, ולא נתנו לה אז שום מסמכים. כשהם התקשרו לבית היתומים ההנהלה התנצלה וסיפרה שלפני כמה שנים פרצה שריפה בבית היתומים וכל המסמכים נשרפו.

כעת היא עומדת להתחתן, כשהיא לא יודעת מה היה השם שלה, היא לא יודעת את תאריך הלידה המדויק שלה, מי ההורים שלה, שום כלום. גיסתה לעתיד עבדה בעירייה וסידרה לה תעודת לידה. הם החליטו על תאריך לידה משוער של אוקטובר 1939 והיא נתנה לה שמות של הורים. תנחשו איזה שמות היא בחרה עבור ההורים שלה? 'אדם' לאביה ו'חווה' לאמה, ושם משפחה בפולנית שפירושו 'בן אדם חדש'.

היא התחתנה ונולדה לה בת. שנים לאחר מכן בעלה מת בגיל צעיר. היא גידלה את בתה לבדה והצליחה בחיים, וגם בתה התחתנה והביאה לה שני נכדות. אבל כל ימיה היא הרגישה בודדה. היא הייתה אומרת "אני הילדה של אף אחד. הוריי ויתרו עליי, אני לא יודעת מאיפה אני באה וגם לא יודעת מי אני, אני בודדה בעולם".

ההרגשה הנוראה הזאת עברה לבת שלה. כשהיא ביקרה אצל רופא והוא שאל אותה על ההיסטוריה הרפואית של המשפחה, היא ידעה את ההיסטוריה של אמא שלה בלבד, וחוץ מזה קיים חור שחור גדול. כשנכדותיה עשו בכיתה "עץ משפחה", מהצד של האמא היה להם רק ענפים ספורים.

אחות אבודה

לכבוד יום הולדת ה-79 שלה, הנכדות החליטו לקנות לה מתנה, בדיקת דנ"א '23 ואני', אבל הסבתא בשום אופן לא רצתה לעשות את זה. היא זלזלה בזה ואמרה איך מעט רוק יכול למצוא לי קרובים אחרי שמונים שנה.

בסוף שנת 2021 הם באו לבקר אותה בביתה בפולין, הפצירו בה לירוק קצת לתוך הערכה של בדיקת הדנ"א, ושלחו את זה למעבדה. בראשון לינואר 2022 הנכדה קיבלה מסרון באפליקציה של '23 ואני'. היא פתחה וגילתה שהסבתא שלה היא מאה אחוז יהודייה אשכנזייה. היא לחצה על הכפתור של הקרובים, והנה תגלית נוספת: ישנה אשה אחרת שחולקת עם הסבתא שלה חמישים אחוז של הדנ"א, מאותה אמא. ללא כל ספק התברר שלסבתא יש אחות.

הם התקשרו לסבתא, ושאלו אותה אם היא יושבת על כיסא. היא נבהלה ושאלה מיד "מה קרה? מי מת?!", והם סיפרו לה שהיא יהודייה ושיש לה אחות. הם פתחו את הפייל של האישה השנייה ופרצו בבכי. האישה בתמונה דומה מאוד לסבתא שלהם, אותם פנים ממש.

הם מיד שלחו דרך האפליקציה מסר לאחות השנייה. הנכדה של האחות השנייה היתה זאת שיזמה את הבדיקה של הסבתא שלה בשנת 2015. מאז היא היתה בודקת לעיתים קרובות כדי למצוא קרובים אבל היא כבר התייאשה. והנה לפתע היא מקבלת מסר שיש לסבתא שלה אחות.

מתברר שהאחות גם היא גדלה כילדה מאומצת קילומטרים ספורים ממנה. ההורים שלה סיפרו לה שב-27 לאוגוסט 1942 בשעה חמש לפנות בוקר אביה התעורר לשמע של בכי של תינוק מתחת לחלון, הוא יצא החוצה ומצא קופסא שבתוכו הייתה תינוקת שצרחה ופתק שכתוב שם של תינוקת ותאריך לידה, הראשון לפברואר 1942.

הם מסרו אותה לבית יתומים ואחרי המלחמה הם אימצו אותה. גם היא לא ידעה שהיא מאומצת עד שבגיל 15 היא גילתה בבית תעודת לידה עם תאריך לידה שלה אבל עם שם אחר. כשהיא שאלה את אמה שהייתה מגרמניה על כך, היא מאוד התרגזה. אפילו על מיטת חולי' אמא שלה לא היתה מוכנה לדבר על זה. כך עברו כמעט שמונים שנה.

שני האחיות בנות השמונים שכל השנים תהו מדוע ההורים שלהם זרקו אותם ולא רצו אותם, מבינות היום שההורים נתנו להם את המתנה הגדולה

ביותר, את החיים! (Ami living #588).

מחברים או לא?

בפרשתנו אנו קוראים על בריאת אדם וחווה. בפרק א' נאמר: "ויברא אלוקים את האדם בצלמו בצלם אלוקים ברא אותו, זכר ונקבה ברא אותם" (א, כז). כאן נאמר בפשטות שהקב"ה ברא זכר ונקבה, חד וחלק.

בפרק ב', אנו קוראים שוב על בריאת אדם הראשון, שם נאמר: "ויאמר ה' אלוקים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו". ואז התורה ממשיכה "ויפל ה' אלוקים תרדמה על האדם ויישן, ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה" (ב, כא). הקב"ה עשה לאדם ניתוח באחד מצדדיו (צלע מלשון צד), ומשם נבראה האישה.

יש כאן דבר לא מובן. בפרק א' נאמר במפורש שביום השישי הקב"ה ברא זכר ונקבה, ובא רש"י ומסביר גם בפרק א' וגם בפרק ב' "שבראו בשני פרצופים בבריאה ראשונה ואחר כך חלקו" (א, כז). כלומר: הקב"ה ברא את אדם וחווה בצורה שהם היו מחוברים גב לגב משהו כמו תאומים סיאמיים. (הם לא ראו אחד את השני ולכן האדם הרגיש בודד, וע"ז נאמר "לא טוב היות האדם לבדו"). רק אחרי שהוא ברא אותם יחד הוא הפיל תרדמה על האדם והפריד אותם האחד מהשני. ואז הוא הפגיש אותם ואדם שמח מאוד ואמר "זאת הפעם עצם מעצמי בשר מבשרי".

נשאלת השאלה: מה עמד מאחורי הרעיון לברוא את אדם וחווה מחוברים, אם בסופו של דבר צריך היה להפריד אותם. מדוע לא לברוא אותם לכתחילה כשני אנשים עצמאים, כמו שברא את החיות זכר ונקבה לכתחילה נפרדים?

מסבירים המפרשים, שהאדם שונה מכל החיות בכך שהוא חי עם בן זוג. החיות מתקשרות עם בני זוגן רק לצורך הולדה, אבל הם לא חיים יחד, יוצאים לסרט ומזדקנים יחד בכבוד. יתכן שתמצא איזושהי חיה שכן חיה עם בן זוגה, אבל זה לגמרי יוצא מהכלל.

אצל האדם לעומת זאת, הקב"ה רצה שהוא ידע שהאישה היא עצם מעצמו ובשר מבשרו, שהיא חלק ממנו. ישנו סיפור ידוע על הרב אריה לויין ע"ה "אבי האסירים" שהלך עם אשתו לרופא ואמר לו: "רגלה של אשתי כואבת לנו". בזה הוא ביטא את הרעיון שזוג נשוי הם גוף אחד, וכל אחד לבדו לפני הנישואין הוא כלשון חז"ל "פלג גופא" חצי גוף.

החיים המושלמים

הרעיון הזה שכל אדם הוא חצי של דבר שלם הוא לא רק בגשמיות, אלא אדרבא בגלל שזה כך ברוחניות לכן זה משתלשל גם בגשמיות.

אחת הטענות שיש לאנשים רבים על היהדות היא, מדוע יש לגברים ולנשים מצוות שונות. למשל, הגבר חייב להניח תפילין, והאישה היא זו שמדליקה נרות שבת. מדוע שלכולם לא תהיה הזדמנות שווה בקיום המצוות, שיהיה "שוויון"?

אומר הרבי שמובא בכתבי האריז"ל דבר נפלא: "שבעשיית הזכר המצוה אין מהצורך שגם הנשים תעשנה לבדה, כי כבר נכללת עמו בעת שעושה אותה המצוה. וזו סברת רבותינו ז"ל אשתו כגופו דמיא". מדוע, אומר הרבי כי "מבואר בזוהר שאיש ואשה יש להם נשמה אחת, שהרי כל אחד מהן אינו אלא פלג גופא, וכן הוא בנוגע לנשמה, ששניהם יחדיו הם נשמה אחת, אמנם אף שזוהי נשמה אחת, הרי בירידתה למטה רצה הקב"ה שתתחלק לשני חלקים, חצי נשמה אצל הבחור, וחצי נשמה אצל הבתולה¹ ובבוא הזמן המתאים אז מחברם הקב"ה יחדו, ואז ממלאים תפקידם ביחד". וכך הם משלימים אחד את השני, במצות ובכל שאר העניינים.

זאת אומרת, שהעובדה שאדם וחיה נבראו בגוף אחד בא ללמדנו שזאת נשמה אחת, "יחידה אחת" שמשלימה אחת את השנייה וביחד הם מקיימים את כל המצות. ולכן ממשיך הרבי ואומר דבר מענין מאוד: "זוהו הביאור על גודל השמחה דנישואין, שלא בערך לגבי שאר השמחות".

רואים בחוש שהשמחה הכי גדולה היא שמחת חתונה. מדוע? מסביר הרבי:

"מכיון שנפגשו יחדיו שני חצאי נשמה אחת שבמשך כמה שנים היו רחוקים ומובדלים זה מזה בבתים שונים, חוגים שונים, ולפעמים במדינות שונות, ובבוא הזמן מצאו זה את זה, בכוחו של הקב"ה מובן שכאשר שני חצאי נשמה אחת נפגשים לאחרים כמה שנות פרידה, ומתחברים שוב להיות נשמה אחת הרי זו שמחה גדולה ביותר" (תו"מ תשד"מ, ח"ג עמ' 1817).

מובא בתניא בפרק ל"ב, שהנשמות "כולן מתאימות ואב אחד לכולנה, ולכן נקראו כל ישראל אחים ממש, מצד שורש נפשם בה' אחד רק שהגופים מחולקים". ואם כן, כשיהודי פוגש יהודי שני, ועל אחת כמה וכמה יהודי שהוא אף פעם לא פגש, הוא צריך לשמוח בו כמו שפוגשים אח או אחות שלא פגשו שמונים שנה. יתן השם יתברך שאולי אפס קצהו מזה ישפיע עלינו לשמוח כשפוגשים עוד יהודי.